

Janneke de Vries-
Wiersma

JULLIE DOEN HIER NIET JE EIGEN DING

Respect, gelijkwaardigheid en lef,
over samen optrekken in geloof delen wereldwijd
met (jonge) kerken

Een stukje hemel op aarde

Zo beschreef een Afrikaanse dominee de samenzang die hij in Nederland meemaakte: met christenen uit 'alle einden der aarde' God prijzen en je onderdeel voelen van Gods wereldwijde kerk. Een verrijkende en bemoedigende ervaring: je staat er niet alleen voor en je bent onderdeel van iets groters! Wellicht heeft u ooit een soortgelijke ervaring gehad. Samen optrekken, om God groot te maken, staat ook volop centraal in het missionwerk van onze kerken. Maar hoe doe je dat op een goede manier? En waar begin je?

Elkaar bemoedigen

Wat ooit klein begon bij het Pinksterfeest, is uitgegroeid tot een wereldwijde beweging. Door het werk van de Geest zijn in heel veel landen kerken ontstaan. Wij geloven dat zij allereerst geroepen zijn om in hun directe omgeving het evangelie te delen, in woord en daad. Zij kennen bovendien de taal en cultuur ter plaatse. Voor de invulling van het buitenlandse missionwerk mogen we bij hen aansluiten. Inmiddels doen we dat in ruim 30 landen, met meer dan 50 partners. Prachtig om zo met elkaar op te trekken; samen staan we immers sterk en dat belijden we ook. Maar...in ons denken en spreken over het buitenlandse missionwerk zit vaak nog (onbewust) een rare kronkel: 'Zij, de jonge kerken hebben ons nodig.' Maar is het omgekeerde niet net zo waar?! Ik vind het altijd weer mooi hoe Paulus (dé zendingsman bij uitstek) aan de Romeinen schrijft dat hij hen graag wil bezoeken; om

hen iets te geven, te versterken en zoals hij letterlijk zegt 'of liever, om door elkaar bemoedigd te worden. Ik door uw geloof en u door het mijne' (Romeinen 1:12).

Baby

Goede relaties onderhouden als kerken, begint met elkaar herkennen én erkennen dat we van God afhankelijk zijn én elkaar nodig hebben om Gods kerk op aarde te zijn en onze taken op te pakken. Vanuit het besef dat je elkaar nodig hebt in de voortgang van het Goede Nieuws, ga je anders tegen je eigen situatie aankijken en vervaagt het spreken over 'jonge kerken/oude kerken' en 'zelfstandigheid'. Van daaruit kunnen prachtige samenwerkingen ontstaan, dat zien we ook in het missionwerk. Dat betekent natuurlijk niet dat er geen valkuilen zijn. Daar moet je steeds alert op zijn. Zo vroeg eens een nieuwe kerk die graag een partnerschap wilde 'Please treat us as your baby'. Nou nee, dat is niet hoe we andere kerken zien en ook niet hoe we onszelf zien; dat legt immers wel heel veel verantwoordelijkheid bij één

De vrouwen die samen in de schaduw van de boom op het kerk erf doorpraten over opvoeding, hygiëne en de school voor hun kinderen.

Vrouwengroep PCU

kant. Beelden die kerken over zichzelf of de ander hebben, blijken geregeld een obstakel voor een gezonde samenwerkingsrelatie. In zo'n geval is er op voorhand al een beeld van de mogelijkheden en onmogelijkheden en wordt van daaruit een positie ingenomen van 'ontwikkeld' dan wel 'ontwikkeland'.

Wie betaalt, bepaalt

Maar hoe doe je dat dan wel, een gezonde, volwassen relatie onderhouden? Dat blijft een continue zoektocht, ook in het missionwerk van onze kerken. Vanuit een terugblik op goede ervaringen en mislukkingen komt er een aantal kernwoorden op, die helpen in het streven naar evenwichtige relaties: Respect, Eigenaarschap, Passend in de context, Betrouwbaarheid, Verantwoording vragen en geven; en Leren. Uitgangspunt is 'we zijn als gelijken geschapen en hebben een gelijke roeping, waar ook ter wereld'. Onze (leef)situaties zijn echter niet altijd gelijk en juist die ongelijkheid brengt risico's met zich mee. Voor je het weet, zit je in een situatie van machtsongelijkheid en verschil in plaats van gelijkwaardigheid en aanvulling: 'Wie betaalt, bepaalt' en 'Wij willen jullie als jonge kerken graag de weg wijzen en steunen om kerk te zijn'. Of: 'Wij zijn als lokale kerk geroepen hier en weten wat er moet gebeuren. Zorg nu maar dat het missiongeld er komt en vertrouw de besteding ervan ons toe. Stel verder

geen vragen'. Wil je in zo'n ongelijke (leef)situatie als kerken toch een gezonde relatie hebben, dan moet je je bewust zijn van de risico's en elkaar regelmatig kritisch hierop kunnen bevragen. Daarnaast is het voor een gezonde relatie heel belangrijk om aan te sluiten bij wat er door de kerken zelf al wordt gedaan of wat er bij hen aanwezig is. Dat stimuleert dat men zelf verantwoordelijk is of blijft. Een belangrijke vraag die we onszelf daarom steeds stellen bij het aangaan van (nieuwe) samenwerkingen is: Leidt de samenwerking tot groei in mogelijkheden en het dragen van de verantwoordelijkheid bij de lokale kerk? Worden zij er vitaler van? Vanuit die overtuiging kunnen er relaties ontstaan waarin we samen optrekken; elkaar bemoedigen en aansporen om Jezus te volgen en waarin we concrete activiteiten ondersteunen.

Eigen ding

Een mooi voorbeeld van een gelijkwaardige samenwerking is die met de kerken in Oeganda, de Presbyterian Church in Uganda (PCU). Dit kerkverband ontstond in 1979, op initiatief van een Oegandese dominee die tijdens zijn studie Theologie in het buitenland in aanraking kwam met de gereformeerde visie op Bijbel en kerk. Sinds 2009 werken de GKv-kerken in Utrecht (Utrecht Mission | Verre Naasten) structureel met hen samen. De manier waarop wordt gewaardeerd, zo bleek vorig jaar uit een citaat van één van de leidinggevenden van het

theologische opleidingsinstituut van de PCU:

Ik zie hoe Utrecht Mission | Verre Naasten onze kerken ondersteunt in de uitvoering van het werk. Als ik dat vergelijk met andere buitenlandse samenwerkingspartners... die geven de ondersteuning soms heel anders vorm. Ik vind het bijzonder en waardeer het erg dat jullie onze mensen in Oeganda de kans geven zich op ónze manier en met ónze capaciteiten te ontwikkelen. Jullie doen hier niet je eigen ding. Zo kunnen wij onszelf nog beter inzetten voor de voortgang van het Evangelie en de opbouw van de kerk. En met resultaat. Wat kunnen we samen God loven om de vruchten die Hij geeft in Oeganda: groei van gemeentes, groei van eenheid binnen de PCU, goedlopend vrouwenwerk en een dynamische, actieve jeugdorganisatie.

Moeizaam

Natuurlijk zijn er niet alleen maar succesverhalen. We hebben ook ervaringen dat samenwerkingsrelaties moeizaam verlopen en uiteindelijk zelfs stranden. In zo'n situatie is het ook gezond er een punt achter te kunnen zetten: we móeten niet persé samenwerken, God heeft allerlei middelen tot zijn beschikking. Zo stonden we als kerken zelf aan de wieg van de theologische opleiding voor voorgangers in Soemba. Er volgde een lange periode van financiële steun aan deze school. Helaas liepen onze visies over de bestedingen van middelen op een gegeven moment uiteen. Dan getuigt het van respect voor de partner om onze manier niet aan hen op te dringen en hen niet langer lastig te vallen met onze vragen. Zij vonden een andere ondersteunende

partij en wij namen afscheid van dit project, echter niet van elkaar! Hun programma's voor versterking van de landbouw en het zondagschoolwerk steunen we graag.

Lef

Relaties met buitenlandse partners laten zich dus kenmerken door respect en gelijkwaardigheid. Maar ook van lef; lef om van elkaar te leren! Staan wij er voor open om te leren van hen over geloof en kerk zijn? Hoe je bijvoorbeeld onbevangen kunt spreken over je geloof: Ik vind het al lastig om er op de sportclub voor uit te komen dat ik christen ben. In India doen ze dat gewoon en vertellen zo open over het Evangelie, terwijl ze daar zelfs onderdrukt worden. Of hoe je, met behoud van eigen leer en identiteit, toch kunt samenwerken met kerken waarmee je echt verschil in visie en leer hebt? Dat vraagt ook een ontvangende houding van onze kant. Hoe zien we onszelf? Hebben we de ander nodig? Alleen om onze voorbede en dankzegging te verrijken? Of is er meer? Vragen wij concreet om ondersteuning in gebed? Durven we onszelf te laten observeren en bevragen door anderen? Weten we het zelf niet het beste? Ga de uitdaging aan en probeer het. Laat je verrassen door observaties van andere medegelovigen en hun adviezen.

Ruimte nemen en ruimte geven

Een gezonde relatie onderhouden als kerken begint en eindigt met God danken en voorbede voor elkaar (laten) doen. Maar ook: elkaar loslaten en ruimte geven om het op de eigen manier te doen, in de eigen context. Waarbij wij onszelf als kerken afhankelijk en leerbaar opstellen en ruimte geven om ons kritisch te laten bevragen; ruimte nemen en ruimte geven om de eigen visies en denkbeelden bij de ander in te brengen. Wat is er mooier dan zo samen op te lopen en je te verheugen in Gods grote werk! ■

Janneke de Vries-Wiersma is hoofd Partners en Programma's van Verre Naasten, missionorganisatie van de GKv.

Samenzijn als Gods kerk wereldwijd